

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

SCRISOARE

Către dl. L. Mrazec, Președintele
Academiei Române, București.

Precum artistul caută să fixeze un sentiment, un gând, o imagine din ceea ce crede el o eternitate și dă sbor penelului, cărbunelui, sau altui instrument, așa încerc eu în câteva cuvinte să exteriorizez sentimentele, ce m'au copleșit, când am primit vestea că Academia Română m'a ales membru onorar.

Cinstea ce mi-s'a făcut, pentru mine este covârșitor de mare și precum o coardă acordată în unison cu o altă coardă, vibrează prin simpatie la orice atingere, așa voiu căuta eu să fac să vibreze activitatea mea viitoare în conformitate cu intențiile înalte ale distinsului areiopag al culturii și științei românești.

În adresa ce a-ți binevoit a-Mi trimite, se spune că am fost ales pentru activitatea mea culturală și religioasă! Cu modestia primilor creștini cari ziceau: „*amo nesciri, pro nihilo reputari*” zic și eu că doresc să fiu necunoscut și să nu fiu socotit nimic, decât în măsura, în care cu adevărat voiu fi fericit să realizez biruințe culturale și religioase! Căci nu ajunge o viață de om să realizezi „*sublimarea*” spiritului pentru realizarea vieții conștiente, plină de bogăție spirituală și creație, deci pentru a face apostolatul culturii. Și în timpul epocii postbelice, eclipsa morală este atât de mare, că Smerenia Mea am rezonanța unei cutremurări că poate nu-mi va ajunge o viață lungă, ca să pot arăta oamenilor sferele senine și supranaturale, unde Dumnezeu petrece cu îngerii.

Dar gestul Academiei Române îmi dă curaj și prestigiu. Preoțimea mea și intelectualii, împreună cu poporul, văd cu bucurie că nu este zadarnică munca creatoare de armonie și

pace sufletească. Văd cu toții că opera Bisericii este apreciată de cel mai înalt for cultural al țării și că lupta pentru triumful educației religioase-morale, armonizarea individului, a familiei și a societății cu orientățiunile divine, este cea mai utilă și cea mai nobilă.

Dumnezeu cunoaște sbuciumul nostru, al slujitorilor Altarului, pentru realizarea împărăției lui Hristos pe pământ. Dar Dumnezeu, al cărui Scaun stă în veacul veacului, a întemeiat pământul și ceriurile sunt lucrul mânilor Lui, ne va ajuta să realizăm lucruri mântuitoare de suflete.

Academia Română a luat act de existența Bisericii noastre ortodoxe la Arad și aceasta este o mărturie că Biserica aceasta va exista și în viitor prin episcopii, preoții și credincioșii ei.

Vă mulțumesc pentru înalta distincție și Vă asigur că nu voiu cere altceva dela Dumnezeu, decât să-mi dea sănătate ca la rândul meu să propag sănătatea sufletească a poporului meu iubit, pentru că acest popor stăpân pe o gândire sănătoasă, în lumea de pace a satelor, să-și poarte privirea senină, precum soarele poartă razele sale! În această privește poporul cu plugul, cu sape, cu coasa, cu dorul în codru, cu doina ce-o cântă ciobanul, cu horă'n Dumineci, cu datini străbune, va lăuda pe Dumnezeu și se va ruga pentru sănătatea iubitului său Suveran M. Sa Regele Carol al II-lea!

Arad, 18 Iunie 1934.

Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Vorbire

la deschiderea adunării generale a Asociației învățătorilor din jud. Arad, ținută în 10 Iunie a. c., rostită de președintele Dimitrie Boariu.

Onorată Adunare Generală!

Oricare asociație învățătorescă cum este și a noastră întrunită în adunarea generală de azi, chiar în cadrele și dispozițiunile ei statutare are obligația — în baza experiențelor — de a constata punctele de reazim, cari au contribuit la evoluarea normală a progresului școlii; ori slăbirea piloților, cari — poate — au provocat stagnarea și decadența acelui progres. Deci pentru aprecierea justă și loială a prestațiilor școlii, respective a aceleia care formează școala cea vie și poartă numele sfânt de *învățător*, se recere de a ne transpune în trecutul îndepărtat și continuat pe aceste meleaguri până la 1919, în care vom afla structura școlii primare, care avea ca țel manifestarea educației religioase morale și formarea caracterelor morale; prin ce se dădea familiilor — membrii adevărați; societății — oameni harnici și cinștiți; bisericii — fil credincioși; iar neamului — sinceri îndrumători spre nizuințe sublimе și realizări de idealuri aspirate de veacuri.

Dacă neamul nostru românesc a isbutit să învingă toate oprimările cu neajunsurile provocate de invazii și de semeții feudale, — este a se mulțumi structurii acestui popor, născut și viețuit pe ogorul ce devenea fertil prin munca istovitoare, dar cinstită, — prin ce prin sine însuși și-a format o pedagogie națională, a cărei criteriu a fost *religia*, cu ajutorul căreia, în vremuri de atacuri, retras în munți și codri și-au conservat existența sub ocrotirea miraculoasă a sfintei biserici, cu slova ceaslovului cetită de modestul preot, care nu poseda mulțime de cunoștințe, dar era înzestrat ca un suflet mare și râvnitor spre fapte sublimе. Acest preot — în patriarhalitatea lui, era conducătorul poporului nostru în acele timpuri de grele încercări. Sfaturile prindeau rădăcini adânci în sufletul mulțimii și era urmat între toate împrejurările.

Intre timp — după ce se mai potoliră valurile de invazii, în interesul luminării poporului, pe lângă biserică s'a organizat *școala* cu modestul ei *învățător*. Cei doi factori naturali — preotul și învățătorul — au înzestrat poporul românesc cu comori sufletești: cu știința de carte, care știință însă era amalgamizată cu spirit religios moral. Ce dădea învățătorul, întâia preotul și viceversa. Armonia conlucrării celor doi factori a ținut strâns uniți pe filii neamului românesc, așa că orice încercări de distrugere satică, provenită din partea inamică, unitatea frățească le respingea.

Putem face o constatare: Cele 2 focare de cultură, biserică și școala românească își au obârșia în însăși formarea și civilizația lentă, dar sigură, a poporului românesc. Cu aceste două instituții, în frunte cu falanga de misionari — adică cu preoții și în-

vățătorii s'a produs evoluția culturală împreună cu cea istorică.

Prin școala românească din trecut s'a infiltrat în popor învățătura creștinească, în baza căreia mici și mari, tineri și bătrâni, duceau o viață cu mult mai morală și cu mult mai restrânsă în penalități, iar sentimentul național cu mult mai pronunțat. Gospodăriile modeste erau organizate după putință, dar aveau un aspect de civilizație. Viața familiară era cucernică și cu o prezență de sficliune și respect. Pentru ce? Pentru că învățătorul — format și el în centrul existenței și suferințelor poporului — în prelegerile sale — să fi fost ele din orice domeniu, presăra demonstrații din sfânta biblie despre existența divinității, despre atotputernicia, înțelepciunea și bunătatea lui Dumnezeu; apoi despre virtute și păcat precum și despre răsplătă și pedeapsă. Înarmat românul cu astfel de învățături, nicidecum n'a început un lucru fără ca printr'o scurtă rugăciune să nu ceară ajutorul dela Dumnezeu; astfel și după terminarea acelui lucru — mulțimea, că i-a ajutat.

Biserica inspiră misticismul, care educă sufletele românești spre empireul ce dă fericirea, puindu-l pe fiecare individ în nizuință, să se ferească de grozăvia pedepselor pentru espierea păcatelor în infern.

Câtă cucernicie și câtă satisfacție sufletească simte creștinul reîntorcându-se dela serviciul divin săvârșit în sfânta biserică, când apoi meditând asupra harului dumnezeiesc se determină pentru a reculegere spre săvârșirea de fapte bune.

Ce miracol! Învățătorul cu arma științei infiltrată cu duhul biblic, iar preotul cu crucea și sfânta scriptură!

Voi apostoli dela margini, cari sunteți azi prezenți, aprofundați chestiunea și faceți o comparație între două comune și veți afla, că: unde cei doi factori își exercită misiunea în cadrele pedagogiei naționale, acolo comuna e în situație înfloritoare din toate punctele de vedere; iar la din contră, în comuna în care se lucrează de mântulală, toate merg înspre decadență.

Învățătorii și preoții, conștii de misiune, sunt urmași de credincioșii lor. Dovadă: în războiul mondial și cel pentru întregirea neamului, precum și cele anterioare, învățătorii cu foștii lor elevi luptau ca adevărați eroi pentru cucerirea drepturilor — de atâtea ori propuse în școală; deasemenea preotul combatant inspiră enoriașilor soldați curajul de a lupta pentru ideal, cu credința'n Dumnezeu.

Martori oculari, dintre cele ce au luat parte în războiul de întregire dovedesc, cum soldații grupați în jurul învățătorilor lor, deveniți ofițeri și în jurul părintelui — preot, în timp de repaos își scoteau din sân talismanele, adică cărțile de rugăciuni, înălțând din ele rugăciuni pentru ajutor și mântuire. Mai spun acești martori, cum batalioane întregi de soldați români, în marșurile lor, ajungând la vre-o cruce delângă drum, cădeau în genunchi și se rugau.

Credința este salvatoarea și talismanul ce în spiră izbândă. Cu ajutorul acestui talisman magic a învins armata română, câștigându-ne independența între hotarele etnice.

Că misticismul religios simbolizat în toate formele lui interioare și exterioare a avut rolul principal în câștigarea războiului de întregire, tîndem a argumenta cu un exemplu evident, eparat de marele nostru poet Octavian Goga într'o conferință ținută de

dânsul acum de curând aci în Arad. — Am cetit — spunea poetul — o introducere la un studiu de istorie a istoricului maghiar lăncșó Benedek. În aceea introducere, într'un aliniat, Benedek scria așa: „*Întruna din zilele de vară a anului 1919 mă plimbam îngândurat pe corsoul capitalei Budapesta. Deodată zării o mulțime de soldați cu înfățișare de armată bolșevică, care nu dovedia nici un fel de disciplină. Întrebai pe un soldat — De unde veniți? — De pe frontul Tisa. — Și ce e pe acolo? — Frontul e tare, răspunse soldatul, — dar pârindu-mi-se, că nu spune adevărul. În urma convoiului văzui un car acoperit cu rogojină — tras de 2 cai — și uitându-mă'n car am văzud doi evrei cu bărbi mari, cari și ei fuseseră la Tisa, dar nu ca să lupte, ci pentru gheșeft. Văzând aceasta am exclamat: Acum înțeleg pentru ce am pierdut noi războiul.*”

Scrie Benedek mai departe: „*În ziua următoare mă plimbam — tot mai îngândurat — pe acelaș corso și dintr' odată aud sunete de fanfare apropiindu-se tot mai mult, când constatai că e o muzică militară și o armată inamică, care făcea ocuparea capitalei. Soldații erau în uniformă franceză și atunci am zis: Nu mă doare așa mult ocuparea, dar îmi este frică, ca nu cumva să fie armata română, aceea care ocupa. Totuși văzând uniformă franceză mă mai mângăiam. Și cum batalioanele de ocupație înaintau, deodată — în limba franceză — întrebai de un ofițer: — E armată franceză? — Nu, e armată română, fu răspunsul. Mi s'a făcut rău de acest răspuns, când deodată zării iarăș o trăsură acoperită cu rogojină, încunjurată de soldați și din curiozitate mă uitai să văd cine este în trăsură. Spre marea mea surprindere, în trăsură am văzut un preot român îmbrăcat în odăjdii și cu crucea și evanghelia'n mână. Am exclamat: Acum înțeleg pentru ce a învins armata română.*” Atât de la Benedek.

Constatăm noi: Educația religioasă morală este baza de existență a individului, a familiei, a societății, a bisericii, a națiunii și a statului; iar această educație o poate da numai falanga de misionari, pe cari marele pedagog național român Spiru Haret le dă numele de preoți și învățători.

Crezând de argumentată binefacerea pedagogiei naționale române, care are la bază principiile și învățăturile sfintei scripturi, ni se încumbă datorința de a privi și în zărilor prezentului. Aceasta din precauțiunea de îngrijorare a viitorului.

— Am asistat la un film intitulat; *Cruci de lemn*, în care era vorba, că toți soldații căzuți pe câmpurile de onoare în războiul mondial, într'o anumită oră și clipă au înviat și ridicându-se din morminte cu crucile pe umeri, s'au împrăștiat prin satele lor să vadă fericirea ce a firmative a lăsat-o familiilor și tuturor celor vii, pentru cari și-au gerțit viața.

Și ce văzură martirii neamurilor? Decepții și iar decepții. Soțiile, rămase de ei văduve, trăiau în cel mai mare desfrâu; copiii lor rămași orfani de tată, sunt părăsiți de mamele lor; funcționari defraudatori de bani publici; necinstirea bătrânilor din partea tineretului; nerușinare și necrestere pe toată linia; pângărirea altarelor; injurii la adresa lui Dumnezeu ș. a. ș. a. — Cu un cuvânt aflară o lume transformată în Sodomă și Gomoră. — Și văzând atâtea jale și prăpăd în internul pământesc, — înviații, con-

sternați își luară crucile și se întoarseră din nou în morminte, ca să-și afle fericirea împreună cu ceilalți mucenici din vremuri îndepărtate.

Și acum dumerindu-ne, să ne punem întrebarea: Pentru ce să ne referim numai la filme, ca cel cu crucile de lemn, când cotidiavele noastre înregistrează zi de zi, — ba chiar oră de oră: desfrâu, bătăi, asasinat, fraude, trădări, spargerii, furturi, necinste etc. etc. Și ce e mai regretabil: Răul a prins și în elevii de școală, începând dela cea primară până la absolvenții universităților, organizând bande cu tendințe de spargerii, furturi, asasinat etc.

Pentru această abatere dela normal, atât cei chemați cât și cei nechemăți învinuesc unii pe părinți, alții pe învățători și profesori, — ori că vina ar fi și literatura deșanțată și filmele necontrolate; iar ca mijloace de îndreptare s'a introdus poliția școlară, educația preregimentară, arestări, eliminări și câte și mai câte exemple coercitive; — dar cu toate acestea fără rezultatele dorite.

După mine, care am la bază o experiență didactică de 4 decenii, vina nu cade întocmai numai pe cei vizați mai sus de către unii sau alții, ci rana deschisă o află și în neglijența pedagogilor-filozofi, cari stabilesc norme, principii și metode referitoare la învățământ, zicând așa: Să căutăm modalitățile cele mai ducătoare la scop referitoare la a percepția materialului prescriș în cutare programă analitică, ca astfel elevul să știe reproduce tot ce i se predă. Adecă directivele acestei pedagogii se nizuiesc pentru înmagazinarea cantitativă a ideilor și nu se prea ține seamă de calitatea lor.

De altă parte, dela războiul mondial încoace, în mijlocul stărilor patologice, ce domină asupra unei părți însemnate din omenire, nu este combătut cu tărie ateismul celor mai mulți cărturari, cari, în parte, devenind și autori, prin scrisul lor susțin dogme, cari sunt în contraversă cu principiile credinței creștine. Astfel de scrisuri apoi atacă directivele sănătoase de gândire, scoțând la suprafață silogisme aprioristice, emanate din diferite combinații, cari apoi la rândul lor, pe mulți neprecauți îi duc la atare credință, ce nu face cinste în fața oamenilor. Așa stând situația, pedagogii-filozofi nu caută adevăratul criteriu, ce trebuie pus la baza principiilor de educație și care criteriu este — cum a fost și în trecut — *religia*, a cărei percepție trebuie să servească de bază argumentativă la toate materiile, astfel ca spiritul dominant asupra întregului învățământ să fie cel religios moral. Ni se va spune — poate — că atât în școlile primare, cât și în gimnaziile și licee, studiul religiei se predă de către preoții-caticești. Da este prea adevărat că se predă, ba în cele mai multe cazuri, chiar cu rezultate excelente; dar pedagogicește luând chestiunea, atât nu este suficient. — Se cere ca pe lângă catichet — și învățătorul la fiecare lecțiune să caute a aplica cutare dogmă sau percepție religios moral, demonstrând aceasta chiar cu ajutorul ideilor ivite în cutare lecțiune. Astfel se formează în spirite adevărate concepții despre o viață omenească în înțelesul strict al cuvântului. Greșește foarte mult și profesorul de limba maternă, ori ceilalți de geografie, istorie, științe naturale, matematici, filosofie etc., dacă cred că au ajuns la rezultate bune, văzând că elevii reproduc pensul — în mod curgător — în cadrul studiului propriu, fără ca să fi văzut măcar un picur din necertarul sufletului religiei, pentru că vor fi ele științe și

științe deosebite, — dar să se știe, că dacă universalitatea științelor vor conlucra pentru formarea de caractere morale, în baza credinței creștine, — atunci educația dată își va atinge scopul. Aceasta ar fi adevărata pedagogie națională română.

Deci ca în trecut, așa să fie și în viitor: Nihil sine Deo!

Am firma credință și sper, că constatările și expunerile mele, dela acest loc onorific, vor fi aprofundate și înțelese în scopul, ca însușindu-și-le fiecare dintre noi, — pentru viitor va contribui la delăturarea a tot ce este stricăcios, — având a se nizu, ca cu ajutorul școlii și a bisericii să construiască o lume ideală, care să domineze scumpa noastră patrie, aducând cetățenilor ei bunătate și fericire. Acesta să fie scopul suprem al pedagogiei!

Declarațiunea generală a Asociației învățătorilor din jud. Aradului de deschisă.

Arad, la 10 Iunie 1934.

Dimitrie Boariu
președinte

SCRISOARE

către dl Dr. Alexandru Marta Prim-Președinte al Curții de Apel Timișoara.

Ați binevoit a-Mi împărtăși și mie bucuria ce ați avut când ați aflat că Academia Română m'a ales membru de onoare al ei. Bucuria D-Voastre este duhovnicească, pentru că luați parte la bucuria părintelui duhovnicesc.

Dator sunt să vă mulțumesc pentru această părtășie la bucuria mea și să vă tâlmăcesc și D-Voastre că văd o mare încurajare în cuvintele D-Voastre. De câte ori nu am și eu ca luptător fel și fel de decepții, dar Dumnezeu îmi aduce la timp mângăierea ca și acum. Egoismul unora, neînțelegerea altora, mă deprimă dar apoi vine clipa mângăierii dela Dumnezeu!

În stare de deprimare este imposibil să înfrunți obstacolele și să biruești asupra atacurilor. Pentru a te bucura de zărilor clare ale victoriei și de cărările ei ducătoare spre liniște deplină, îți trebuie seninătate multă și D-Voastre ați trasat pe fața sufletului meu o adiere de seninătate. Eu deci voi căuta ca această încurajare să o fructific și să fac din creștinismul încoronat prin înviere, un creștinism viu și în sufletele credincioșilor mei. Precum în fața mormântului gol și a pietrei răsturnate de pe mormântul Domnului, cei îndoielnici au spus: „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu“, așa în fața golurilor sufletești de azi, propovăduirea noastră trebuie să trezească sentimente puternice!

Cu lumina neînserată a sufletului meu voi mobiliza pe toți pentru Evanghelia lui Hristos!

Numai prin Hristos putem înălța senzul vieții, dincolo de mormânt, în viață eternă, ca să știe toți creștinii de azi, ceea ce știau creștinii primelor veacuri. Voiesc ca fiecare să fie activ. Dacă omul a fost la slujbă, doresc să îndemne și pe altul a merge la o asemenea slujbă, iar dacă s'a împărtășit cu sfintele taine și se simte înălțat sufletește, să se ducă și să mobilizeze pe cei ce dorm. Căci nu poate un creștin bun să vadă că frații săi de credință lăncezesc. Eu deci învăța-voiu pe toți:

„Împărtășește și celorlalți bucuria ta, căci la slujba, la care ai stat, ai stat cu îngerii nevăzuți înaintea jertfei lui Hristos. Atunci suntem datori ca după ce ne-am făcut părtași cu îngerii în fața tronului slavei lui Hristos, să nu fim egoiști, ci să împărtășim bucuria și celor, cari n'au fost. Dacă întorcem pe cel răătăcit, aceluia îi izbăvim sufletul de moarte. Omul îndepărtat de Biserică, este ca și pierdut, supus loviturii răului și diavolului fără puțință de apărare; este în valurile mării fără cârmă, gata să se înece, iar noi îi scăpăm sufletul dela moarte și-l facem părtaș lui Hristos. Cu asta ne vom acoperi păcatele, căci nu este dragoste mai mare ca să scapi sufletul cuiva, punându-ți viața. „Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?“

Numai în felul acesta viața noastră va fi ca a primilor creștini!

Ei știau că n'au aici pe pământ cetate statornică, ci în cer, după cuvântul Sf. Pavel. Ei știau că trăiesc pe pământ, însă sunt „cetățeni ai cerului“, după expresia Sf. Iustin Martirul și filosoful. Sunt convinși de adevărul cuvintelor lui Hristos: „Nu vă temeți de cei ce omoară trupul, iar sufletul nu pot să-l omoare“ (Math. X, 28). Și cu această convingere în suflet, înaintează, înfruntă valurile de ură și dispreț ce vin dela iudovi și păgâni și biserica creștină se împrăștie peste toată fața pământului, asemenea grăunțului de muștar de care vorbește Sf. Scriptură și asemenea aluatului, care dospește toată frământătura (Math. XIII, 31.32).

Acestea am ținut să vi le împărtășesc ca răspuns la amabilitatea D-Voastre. Vrednic și distins fiu al Bisericii sunteți și vă doresc toate bunătățile cerești.

Cu arhierească binecuvântare și cu distinsă stimă.

Arad, 16 Iunie 1934.

Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Euharistia și problemele sociale ale societății moderne.

(Urmare si f.ne)

Mai presus de orice, Euharistia este o Jertfă mântuitoare, ce se aduce „pentru ertarea păcatelor“. Aceasta însă nu istovește puterea Jertfei lui Hristos, puterea Întrupării. Ea nu numai că reîntegrează natura coruptă a lui Adam, ci și îndrumază către o nouă viață în Hristos. Ea dă omului natural, lui Adam cel vechiu, puterea să devină neamul lui Hristos; îi dă putere pentru o nouă viață.

Pentru înțelegerea mai deplină a acestei laturi a dumnezeieștii Euharistii vom lua în considerare, acum, Cuvântarea de despărțire a Domnului, dela Cina cea de Taină. Vorbirea aceasta ni s'a păstrat numai în Evanghelia sfântului Ioan. În același timp mai cunoaștem, că el este singurul dintre Evangheliști, care înregistrează instituirea de fapt a Euharistiei, despre care tratează toate celelalte Evanghelii.

Dar potrivit obiceiului său general, sfântul Ioan amplifică narațiunile care se ocupă cu instituirea Euharistiei, prin Cuvântul de despărțire al Domnului. Cuvântarea aceasta ne dă o fălcuire autentic dumnezească în privința întregului înțeles al acestui mesaj și al testamentului său de rugăciune, profeție și chezășie. Ea este, astfel vorbind, o dumnezească teologie Euharistică. Și tratează, înainte de orice, despre venirea Duhului — Mângâitorul carele va învăța despre toate lucrurile și va spune pe cele ce vor să vină. Iar mai departe grăește despre dragostea, în virtutea căreia creștinii trebuie să rămână uniți ca și persoanele Sfintei Treimi: — „Eu sunt în Tatăl și Tatăl în mine“ (Ioan, XVII, 21), ca și ei să fie una.“ În sfârșit, el se rapoartă la lucrurile pe care creștinii sunt chemați să le săvârșească, — lucruri mai mari decât cele pe care Iisus le-a făcut „fiindcă Eu merg la Tatăl“ (Ioan, XIV, 28).

Aci, înaintea ochilor spirituali ai Ucenicilor, se deschid orizonturi fără limită pentru întregul neam al lui Hristos. Exact înainte de ce ucenicii să fi auzit acestea, ei se împărtașiseră cu Trupul și Sângele lui și prin aceasta, se uniseră cu Hristos. Prin urmare, Hristosul care acum le vorbește ca învățătorul lor și Hristosul Euharistic cu care ei în adevăr se împărtașiseră, este unul și același Hristos. Astfel încât Cuvântarea de despărțire este, vorbind astfel, însăși glasul Sfintei Impărtașanii în cei ce se împărtașesc; este graiul Cuvântului din Euharistie care răsună constant în inima euharistică. De asemenea, această cuvântare de despărțire este cea mai dulce grăire, ce s'a exprimat vreodată în graiul omenesc. Ea culminează în așa numita rugăciune arhierescă, unde se grăește despre slava și viața vecinică. Iar această rugăciune sună: „Ei nu sunt din lume, precum nici eu nu sunt din lume. Sfințește-i pe ei întru adevărul tău; cuvântul tău este adevăr. Precum m'ai trimis pe mine în lume și eu i-am trimis pe ei în lume“ (Ioan, XVII, 16—18). Această binecuvântare în rugăciune Marele Arhieriu o așează pe umanitatea sa, când, sfințind pe ucenici pentru slujirea Adevărului său, îi trimite în

lume, așa precum și el a fost trimis de Tatăl său. Marele Arhieriu par'că deschide porțile Templului — ale Camerii cei de sus — înaintea Ucenicilor săi, chemându-i să ia parte, cu toată lumea, la bogățiile pe care ei deja le-au primit, — la dumnezeasca Euharistie. Mântuitorul lasă ucenicilor săi o viață euharistică, adecă le dă *inspirație euharistică* și prin aceasta comuniune cu lumea. Cuvântarea de despărțire a lui Hristos, ca teologie dumnezească euharistică, cuprinde înrânsa germeului viitorului text liturgic, în care se descoper varietate la aspecte.

De aceea, caracteristica cea mai comună a Liturghiei, ca Rit al dumnezeieștii Euharistii, e calitatea ei universalistă: — „pentru toți și pentru toate“. Această universalitate dobândește aci un înțeles dublu: — de o parte, privește pe toți, — întreaga lume și întreaga omenire; de altă parte, pe toate, — adecă, pe toate ale vieții, afară de păcat.

Acest element universal nu exclude, ci include personalismul; iar caracterul universal al Euharistiei nu exclude rugăciunea adoptată atât pentru oarecare persoane — vii sau moarte — cât și pentru nevoile specific omenesti. Fapt important, asupra căruia merită să insistăm, este acela, că nu există nici scârbă și nici neatenție pentru viața omenescă și, cu atât mai puțin, nici un fel de dispreț pentru această viață. De asemenea toate rugăciunile liturgice, cari, la fel își trag atât exteriorul sumar cât și prototipul din Rugăciunea Domnului, se extind peste întreaga viață. Privind mai cu atenție textele liturgice, începând cu cele mai vechi, vom vedea că se confirmă un principiu general: Biserica se roagă în Liturghie pentru întreaga viață omenescă, conform cu directiva Apostolilor (I. Timot. II. 1—3). În adevăr, sf. Chiril al-Alexandriei vorbește despre aceasta așa: „săvârșind jertfa duhovnicească, slujba cea fără de sânge, ne rugăm lui Dumnezeu pentru pacea generală a bisericilor; pentru bunul trai al lumii.; pentru cei ce zac în boală; pentru cei ce se ostenesc (muncind) și în general, pentru cei ce au nevoie de ajutor“, sau, după cum se exprimă sf. Ioan Hrisostom: „pentru întreaga lume (univers), pentru toți cei ce au trăit, pentru toți cei ce trăesc; pentru toți cei ce s'au născut înainte de noi, pentru toți cei ce se vor naște după noi“; „pentru episcopi, preoți, împărați; pentru cei ce ne slăpănesc (autoritate); pentru pământ, mare și aer și pentru întreaga lume“.

De vom cerceta cu de-a-măruntul conținutul vechilor Liturghii, în deosebi Liturghiile cuprinse în așa numitele Constituțiunile Apostolice (Sec. II. și III.), Liturghia greacă a Apostolului Iacov, Liturghia Ethiopiană, Liturghia Mesopotamiană a Apostolului Thadeus și Maris și liturghia Nestoriană, vom afla că toate cuprind rugăciuni înfise pentru bunul trai al lumii, pentru ajutor în boală, în necaz, pentru cei din închisori, etc.

Asemenea rugăciuni, în forma lor dezvoltată s'au păstrat, în liturghiile noastre contemporane, mai mult în Liturghia sf. Vasilie cel Mare, când preotu Ise roagă, după Sfințirea sfintelor Daruri, pentru întărirea și buna ocârmuire a autorității, pentru bunul trai al familiei, pentru ajutorul tuturor celor covârșiți de griji și ispite: „Pomenește, Doamne, pre tot norodul ce stă înainte și cei ce pentru cuvioase pricini nu s'au

întâmplat aici, și-i miluește pre dânșii și pre noi după mulțimea milii tale. Cămarile lor le umple de tot binele; căsătoriile lor în pace și într-o unire le păzește; pre prunci îi crește; tinerețile îndreptează-le; bătrânețile întărește-le; pre cei rălăciți întoarce-i și-i împreună cu sfânta ta sobornicească și apostolească biserică. Pre cei bântuiți de duri necurate îi slobozește; cu cei ce umblă pre ape, umblă împreună; cu cei ce călătoresc, împreună călătorește. Văduvelor ajută-le; pre săraci apără-i; pre cei robiți izbăvește-i; pre cei bolnavi tămăduiește-i. Aduți aminte, Doamne și de cei ce sunt în judecăți, în închisori, în izgoniri, în amară robie și în toată scârba, nevoia și îmbulzeala“.

„Aduți aminte, Dumnezeu, și de toți cei ce se roagă marelui milostivirei tale și de cei ce ne iubesc pre noi și de cei ce ne urăsc și de cei ce ne-au poruncit nouă nevrădnicilor să ne rugăm pentru dânșii. Aduți aminte, Doamne Dumnezeu nostru și de tot poporul tău și preste toți varșă mila ta cea bogată, dând tuturor cererile cele către mântuire. Și pre cei ce noi nu i-am pomenit pentru neștiință, sau uitare, sau pentru mulțimea numelor însuși îi pomeneste, Dumnezeu, cel ce știi vârsta fiecăruia și nu mirea; cel ce știi pe fiecarele din pântecelii maicii lui. Căci tu ești, Doamne, ajutor, celor fără ajutor; nădejde celor fără nădejde; celor înviforați mântuitor; celor ce umblă pre ape adăpostire; celor bolnavi vindecător. Insuși tuturor toate le fii, căla ce știi pe fieșterele și cererea lui, casa și trebuința lui. Izbăvește Doamne, orașul și țara aceasta și toate cetățile, orașele și satele de foamete, de ciumă, de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de venirea asupra a altor neamuri și de războiul cel dintre noi“.

Biserica crede că, după cum orice rugăciune pioasă și sinceră este etică, asemenea și rugăciunea euharistică trebuie să fie, încă într'un mod deosebit, efectivă. Faptul acesta implică cum că Jertfa Euharistică afectează și mântuiește în mod nevăzut nu numai sufletele, ci și tot trupul pământesc; iar eficacitatea ei se întinde departe dincolo de limitele vreunui templu local și de nevoile personale ale celor ce se roagă. Fiindcă ea cuprinde nu numai viața spirituală personală a indivizilor, ci și întreaga viață a societății. Iată, deci, aflăm că viața comună a creștinului stă așezată pe o temelie neclintită; și teza noastră, anume că: Sociologia creștină trebuie să se întemeieze pe teologia euharistică, capătă prin urmare o întărire preliminară.

Cu toate acestea o dezvoltare ulterioară a acestei teze este admisibilă. În viața creștină totul se sfîșește prin rugăciune, — începutul l-a făcut, în deosebi, V. Testament. Dar, rugăciunea euharistică și consacrarea euharistică conțin ceva mai mult decât o simplă rugăciune. Prin ea întreaga viață este absorbită în sporirea Trupului lui Hristos și ne pune în contact cu el. Iar Hristosul înălțat stăpânește în biserică în umanitatea și cu umanitatea sa. Această concluzie este din însăși adevărata esență a dogmei euharistice. Domnul s'a înălțat la cer și s'a îndepărtat dela noi. Dar, totuși, nu ne-a lăsat pe noi orfani (Ioan, XIV, 18), fiindcă El locuiește cu noi până la sfârșitul lumii. În ce fel locuiește El cu noi? În mod preeminent — vizibil, deși în mod tainic, în dumnezeiasca Euharistie, care, în această extensiune, este o suprapunere a înălțării. Înălțându-se la cer, Dom-

nul nu rupe *legătura* sa cu lumea; iar Euharistia este aua de *legătură* — o întrupare statornică.

Domnul s'a înălțat la cer cu preaslăvitul său Trup și șade de-a dreapta Tatălui. Dar în același timp, el însuși și pentru sine însuși a creat și pentru pământ un trup, în Euharistie, în care și locuiește. Iar prezența Sa în Sfintele Daruri (praesentia realis), trebuie tălmăcită ca un fapt extern — adică de stabilitate într'un punct definit înăuntrul spațiului și timpului — dar ca putere de viață, care lucrează și sălășluiește în noi nu static ci dinamic. Trupul lui Hristos s'a realizat astfel pe pământ în umanitatea sa, iar puterea care ajută în direcția aceasta este prezența Euharistică a lui Hristos în lume — Potirul de viață dător. Această concepție poate găsi confirmare dogmatică și în alte considerațiuni teologice, dar cari au însemnătatea numai ca ipoteze teologice (theologumene). Când Hristos a fost împuns cu sulița pe Crucă, a curs sânge și apă din coasta lui cea împunsă cu sulița (Ioan, XIX, 34). Faptul acesta a rămas și s'a statornicit în lume ca un dar al umanității pământești a lui Hristos. Acest dar prețios făcut de Hristos pământului nostru constituie în același timp și o legătură cu el. Și deși această legătură se deosebește de cea Euharistică, totuși ea ne unește cu el. În mod nevăzut Hristos locuiește pe pământ și lucrează în omenire. El suferă și se răstignește cu omenirea: Hă-mânzește, însetoșează și e în închisoare (Mt. XXV) pentru împlinirea misiunii sale. Această viziune spirituală a fost exprimată de către poetul rus Tiutcev în binecunoscutele versuri:

„Obosit de povara Crucii,
Impăratul ceresc, sub înfățișare de rob,
Rătăcește peste tine pământule mamă,
Impărțindu-ți binecuvântări.....“

Această concepție ne-o înfățișează și Dostoievski în foarte cunoscuta sa „Legenda Marelui Inchizitor“. Însă, această asociere dintre Hristos și lume reprezintă, în același timp și calea spre instaurarea Impărăției sale pe pământ, — misiunea sa Impărătească. Istoria omenirii e ca un tablou al acestei instaurări, care va lua forma desăvârșită prin lupta dintre bine și rău — bestia și dragonul — cu puterea lui Hristos și care se va sfârși cu biruința lui Hristos. Această istorie pământească a lui Hristos se descoperă în Apocalipsă în imagini tainice și simbolice; și prin sine ea însăși e o apocalipsă, care culminează cu pogorirea Cetății cerești, Noului Ierusalim, pe pământ. Într'un sens oarecare suntem conduși să interpretăm în amănunțime simboalele particulare ale Apocalipsei, dar nu putem admite ca aparținându-le de cât sensul comun: cetatea lui Dumnezeu e zidită înăuntrul istoriei prin sforțările aceluia cari sunt servitorii credincioși ai Impăratului Hristos. Cu toate acestea Impărăția lui Dumnezeu nu se capătă cu tândăleala, ci cu lupta (și oamenii de luptă o tau cu nevala). Dacă biserica își deschide inima în rugăciune în curentul de viață al întregii lumi, dacă Hristos însuși conduce pe credinciosul său, în lupta cu puterile lui Antihrist, e din cauză că propria noastră luptă pentru biserică și pentru puterea ei biruitoare în lume, trebuie să cuprindă în sine întreaga viață și nu trebuie să pună oprire pe nimic.

Razele de lumină ale Potirului euharistic pătrund întregul întunec al vieții noastre; iar întunecul

nu poate birui această lumină. Inspirația euharistică ar trebui să ne însoțească în viață în toată activitatea noastră creatoare; iar Liturgia — „causa comună” ar trebui transformată într-o liturgie slujită afară din templu. Ea trebuie să devină cauza noastră comună nu numai în interiorul templului, ci și înafară de templu. Aceasta alcătuiește temelia culturii și a sociologiei (viața comună) creștine. Teza generală care se desprinde din pietatea euharistică este aceasta: în viața creștină totul trebuie să fie orientat — dacă nu direct, cel puțin indirect — spre Intrupare și, prin urmare, însoțit cu Potirul euharistic. Și tot ceea ce, într'un sens propriu, nu aparține Euharistiei și, tot ceea ce nu poate fi onorat cu o binecuvântare euharistică, — n'are drept la existență. Când ne apropiem de Potir nu trebuie să lepădăm, nici să părăsim nimic din ceea ce aparține personalității sau vieții noastre, — afară de păcat; iar ceea ce e necesar să fie lepădat, părăsit, trebuie neapărat să fie izgonit și din viață. De vom fi în stare să ne examinăm viața, luând drept temelie criteriul Euharistiei, ce rezultate minunate și edificatoare vor răsări dintr'un atare criteriu!

Astfel, a crea istoria în Hristos și cu Hristos, așezând în fruntea tuturor pe Hristos, după cum se exprimă un renumit teolog rus în sec. XIX: arhimandritul Teodor Bucharev, este și o datorie și o vocație. Biserica *adună și împreună* omenirea într'un Trup, în Trupul lui Hristos; și forța acestei „sobornosti” este Euharistia, care este însuși Hristos. În acest centru se pot înscrie cercuri variate prin formare de cercuri concentrice variate, cari însă trebuiesc să rămână toate înăuntru frunțării confraternității bisericii, deși în prezent, datorită secularizării vieții, își fac apariția diferite centre false.

O atare comuniune, și-a aflat exprimarea în biserică primitivă într-o viață comună și directă în așa numitele *agape* sau ospățuri pe dragoste, cari, fără îndoială, au reprezentat centrele spirituale ale unei viitoare cristalizări. Agapele au degenerat și au dispărut comparativ de vreme. Cu toate acestea ele au reinviat uneori, ici și colea, sub diverse forme. Prezenta noastră confrăție,¹⁾ în jurul altarului, au nu-i și ea o formă specială a agapei? Însă această comuniune directă depășește limitele unui templu anumit și ale unei anumite comunități și se confundă cu viața întreagă a comunității creștine și cu toate sarcinile care-i stau în spate.

Iată-ne, așa dar, față în față cu problema socială, adecă. vorbind în genere, cu toate nevoile comunității. Aceste nevoi sunt caracteristice fiecărei epoci și, în legătură cu fiecare epocă, au specificul lor propriu, cari, prin urmare, apar ca opinii, învățături, partide politice diferite. Iar în momentul acesta, când venim să pășim peste pragul templului și să ne facem intrarea în viața de toate zilele, ne găsim, noi înșine, față în față cu o greutate cu totul specială. Anume: în această viață aflăm că frații în Hristos, că participanții la Potirul euharistic comun, s'au găsit și se găsesc și acum împărțiți în diferite grupe, care pot veni în concurență unele cu altele sau sunt chiar dușmane una-alteia. Dar, dacă aceste grupe concurente se unesc în fața Altarului, pline de duhul dragostii lui Hristos, aflăm atunci că concurența lor de până aci e micșorată și streină de ură și

bănuială, ceea ce nu-i cazul cu partidele politice. Duhul creștin reprezintă un factor nemăsurat, care înfrânge lupta de dinăuntru.

Dar, iată că sosește inevitabila chestiune: trebuie, au nu, ca omenirea politică și socială să derive din faptul că noi toți avem o credință creștină? Ar putea, ori nu, fi adevărat că o politică creștină unită s'ar putea dezvolta și ar putea alcătui și organiza un partid politic creștin comun? Ar putea ființa un partid al Evangheliei? S'ar putea înțelege, că chiar și umblăm după un asemenea lucru, de altfel foarte natural și inevitabil, și în anumite cazuri faptul s'ar putea ivi în practică actual. De aceea e mult mai firesc să încercăm să descoperim nu atât neînțelegerile din interiorul unei biserici particulare, cât unanimitatea năzuințelor, deși în practica actuală realitatea contrazice adesea această dorință. Un rău exemplu de o asemenea contradicție ni-l dă biserica noastră rusă din emigrație cu împerecherile ei, care, într'o mare măsură sunt mai multe de origine politică decât bisericăscă. Totuși chestiunile practice ale vieții sociale precum și soluționarea lor, țin de domeniul *relativității*, dar numai ca metodă nu și ca scop, și fără ca *relativul* să se poată prefăca în *absolut*. O dogmă bisericăscă despre politica socială, asupra căreia să insistăm și care ar avea menirea să oblige pe toți, o asemenea dogmă nu există. Prin urmare, dacă în biserica universală se recunosc diferite biserici locale divergente în rituri și obiceiuri, divergența aceasta se aplică cu atât mai mult la domeniul relațiilor sociale, unde chestiunea trebuie lăsată în seama conștiinței și opiniei individuale. Iar o fortificare a dogmelor despre politică, obligatorie pentru toți, așa cum a existat în biserica rusă pe timpul țarilor, este un abuz.

Ceue se nămintătează? Este scopul și plenitudinea dragostei; este o suflare a Duhului Sfânt, iar nu o jurisdicțiune de canoane și de dogme. Unanimitatea se poate desăvârși, însă numai printr'o comună sfârșire a conștiinței, a activității și a cugetării și printr'un comun interes pentru fericirea vecinilor noștri. În vremurile vechi când viața se desfășura în simplitate patriarhală iar relațiile sociale erau foarte clare, chestiunile acestea își găseau dezlegarea pe terenul filantropiei organizată sau neorganizată. Astăzi viața reprezintă un conglomerat de sarcini, cari se concretizează ca problemă socială în toată complexitatea ei. Sociologia creștină abia acum începe să se îndrumeze pe această cale, — diferite Biserici și denominațiuni bisericăști bat din ce mai hotărât drumul acesta. Astăzi centrul determinat al unei astfel de mișcări e Stockholm Organization, care-și trage origina din conferința universală din 1925, și a cărui lucrare în timpul de față, prezintă variate ramificațiuni. Nu mai departe decât în luna Martie 1933 a avut loc în Germania o conferință de teologi și sociologi, unde s'au studiat exclusiv numai chestiuni de sociologie creștină. Afară de aceasta, Biserica anglicană, pusă față'n față cu necazurile vechiului capitalism și pauperism, a început, mai de vreme decât ori care alta dintre Biserici, să se concentreze în jurul chestiunilor de reforme sociale și în momentul actual, ea dă un exemplu eminent și edificator tuturor celorlalte comunități creștine, căreia nu ne putem abține să nu-i dorim izbândă în lupta pe care ea a deschis-o chiar acum, pentru abolirea mizeriei mahalalelor și pentru ameliorarea condițiilor de locuință a populației muncitoare. Cât privește Bisericele orto-

¹⁾ Aluzie la confrăția St. Alban și St. Serghie, în fața căreia autorul își dezvoltă subiectul.

doxe, cele mai multe dintre ele având a face cu națiuni primitiv-patriarhale, fiind mai de grabă către o formă retrogradă în această privință. În timp ce înainte de revoluție biserica rusă era privată de libertatea necesară unei acțiuni sociale, din nenorocire nici după Revoluție ea n'a putut să dobândească această libertate, datorită bestialei teroare ce a fost deslănțuită de regimul Sovietic asupra bisericii. Această teroare abolește orice fel de libertate de gândire. Totuși biserica rusă, reprezentată prin scriitorii și teologii săi, este aceea căreia i-se cuvine titlul precis al unei speciale cunoașteri creatoare în chestiunile social-creștine și de cultură creștină.

În acest domeniu cugetarea rusă ocupă un loc semnificativ și foarte important pentru întreaga lume creștină, deși într'un timp nu prea depărtat de al nostru nu se știa nimic despre aceasta. Dostoevski a spus odată: „Socialismul nostru rus este Ortodox“. Prin aceasta el a exprimat gândirea că, Socialismul rus e precis Ortodox, fiindcă poartă în sine începutul pentru o viață comună superioară, — adevăr social după care înseamnă întreaga lume; fiindcă ortodoxia, potrivit cu doctrina lui Chomeacov, e întemeiată pe „sobornosti“, — pe libertatea în dragoste. De asemenea Ortodoxia, în conformitate cu învățătura unei întregi serii de teologi ruși moderni — dela Bucharev, Soloviov și Feodorov până la contemporanii noștri — poartă într'ansa o inspirație de creștinism creator. Această sforțare de creare este îndreptată spre o transformare a lumii și spre aflarea Noului Cefăți, coborâtă din cer. Iar când, în cele din urmă, va suna ceasul liberării patriei noastre de sub jugul sovietic, Biserica rusă, având depășită teribila experiență a anilor trecuți, va arăta o nouă față și va fi chemată la o nouă creație. Și acum ni s'a dat prilejul să spunem cuvânt vechi despre ceea ce, totodată, este un cuvânt nou: viața sobornicească a lumii se întărește, însuflește și desăvârșește prin puterea întrupării, descoperită nouă în dumnezeiasca Euharistie. Viața aceasta trebuie să se traducă într'o Liturghie săvârșită în afară din templu, oficiind lângă Liturghia templului.

Trad. din englezește de
† Tit Simedrea.

Maica Domnului și sănătatea.

Să avem o casă cât de mică, ea totuși ne servește de adăpost, iarna vara, să avem o haină cât de modestă, totuși ea face de bine de rău, slujba de îmbrăcăminte, să avem o hrană cât de simplă, totuși nu suntem peritori de foame. Un singur lucru trebuie să fie înfloritor pe lumea aceasta, ca să nu fim nenorociți: **sănătatea**. Sănătatea știrbită, sănătatea ne-completă, nu este sănătate și ne face incapabili de a gusta bucuriile lumii, dar mai ales de a suporta suferințele, cari ni le trimite soarta. Cu toți prețindem și cerem dela Dumnezeu acest neprețuit dar, de parcă ar fi dator să ni-l deie, dar dintre toate trebuințele noastre mai puțin ne batem capul cu câștigarea sănătății, ori dacă o avem, cu păstrarea ei.

De astădată să vorbim de sănătatea fetițelor noastre ortodoxe. Dănselle sunt perfect convinse, că

fața cea mai frumoasă este fața cea mai sănătoasă. Și dacă fața nu are aspectul sănătății, atunci lipsind acest aspect natural, este înlocuit cu fel de fel de mijloace nenaturale. Dar vai, aparența este evidentă și ce folos este de cele mai rafinate mijloace de înfrumusețare, dacă sub ele se ascunde o față bolnavă, o față pe care stau scrise toate bolile trupesti și sufletești. Ce durere mai mare poate fi pentru o fetiță decât să simtă că fața ei adevărată nu este aceea pe care o arată în public?

De câteori nu cred fetițele noastre, că adevărata fericire pe lume este să nu lucrezi nimic de dimineața până seara sau dacă și lucrezi apoi din muncă să-ți lei partea cea mai mică, dar din lenevie partea cea mai mare. Ca apoi cum cred așa și visează o casă mare, cu'n întorlor strălucit și cu o mulțime de slugi și slujnice, iar stăpâna casei să stea tolanită pe o dormeză moale ca mătasa, toată ziua. Și dacă nu merge visul până la extrem, el la tot cazul se oprește bucuros barem la un grad al vieții comode, fără nici o muncă, ci plină de petreceri și plăceri.

Dar că visul acesta este un vis rău, se vede de acolo, că el nu se împlinește niciodată și pe urma lui rămâne o amară nemulțumire, care urâtește și sufletul și fața. De câteori nu trebuie să vadă fetițele noastre, cari sunt situate mai bine și mai cultivate, fete simple din popor cu fețele rumene ca bujorul și și cu întreaga lor înfățișare mai drăguță decât ar putea să le picteze cel mai mare maestru în ale cosmeticurilor. Ce le face așa de sănătoase și frumoase pe fetele sârmane? Sigur, că munca, care le este dragă și de care nu s'ar putea lipsi niciodată. De câteori nu vedem călugărițe bătrâne, cari au așa o înfățișare plăcută și ne arată o față așa albă și curată cum nu o au fetițele, cari folosesc cele mai reputeate creme din lume. Secretul înfățișării plăcute ale călugărițelor este munca regulată de fiecare zi.

Filința, care muncește fără răgaz nu are vreme să se gândească la multele nemulțumiri din viață, cari brânzează și urâtește fața. Fetița, care a îndrăgit munca nu se va mai gândi la supărările mici și mari cari au un efect distrugător asupra sufletului și asupra feții. Fata leneșă se și ofilește de grabă; fiindcă este ca o floare închisă undeva într'un beciu, iar fata muncitoare este ca o floare în plin soare și'n plină lumină.

Fetițele noastre, dacă vor să fie sănătoase și frumoase, trebuie să creadă cu aceeași țărle în efectele minunate ale muncii cu care au crezut poate în urmările fericite ale lenevirei. Să cetim sf. Evanghelia dela început până la sfârșit, să ascultăm glasul sfinței tradițiuni până la ultimul rând și nu vom găsi un loc, unde să ni s'a spună că Maica Domnului și fiul ei sfânt Domnul nostru Iisus Hristos au fost bântuiți de vre-o boală. Nu s'au apropiat de ei nici o boală, fiindcă întreaga lor viață pământească a fost un neîntrerupt lanț de muncă. Domnul nostru Iisus Hristos aleargă în fiecare zi de dimineața până seara, învățând și vindecând. Maica Domnului fuge în Egipt, se întoarce în Nazaret și nu contenește să lucreze până la momentul în care părăsește acest pământ.

Se poate o mai bună dovadă pentru fetițele noastre, că munca este mijlocul cel mai perfect de a păstra sănătatea și de a câștiga prin sănătate frumusețea trupului? Dar să nu uităm, că munca are lipsă să fie luminată și îndrumată pe cărările cele mai bune. Și ce ar putea să deie mai mult farmec muncii noas-

tre, decât rugăciunea. Rugăciunea trece ca un fir roșu prin întreaga viață a Maicei Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Rugăciunea nu este tertat să fie ceva întâmplător în viața noastră, o dispoziție provocată numai de clipele grele ale vieții noastre, ci ceva constant, un element statornic al vieții noastre.

În poșetele fetițelor pe lângă mijloacele de înfrumusețare ar trebui să se găsească și câte o mică carte de rugăcini, ca cel mai perfect cosmetic. Cartea de rugăcini liniștește sufletul, umplându-l de credință în Dumnezeu și provocând nădejde în Dumnezeu. Cartea de rugăcini ar face privirile blânde și senine și ar feri fetele de cutele durerii, ale desnădejdi și ale răutății. Cartea de rugăcini din poșetă ar fi cea mai bună santinelă, care ar păzi cu tărie toți pașii fetițelor noastre. Cartea de rugăcini ar fi cel mai bun îndrumător al fetițelor noastre în „toate împrejurările vieții.

Cartea de rugăcini le-ar învăța unde trebuie să ceară ajutor în cazuri, de mare tristețe și desnădejde, singur mijloc care le-ar da o înfățișare plăcută. Cartea de rugăcini ar readuce timpurile fericite ale bunicelor noastre, când cărțile de rugăcini găsite artistic stăteau la locul de frunte, al locuințelor lor și erau cetite cu așa mare plăcere dimineața și seara fiind rodul cetirei lor pacea și fericirea familiilor lor. Cartea de rugăcini, care netezește toate asperitățile, liniștește și înătrește. Cartea de rugăcini face sufletului bine, care se exprimă în față. Fetițele noastre au o mare datorie de împlinit și anume: Oamenii cari vând cărți edificatoare de suflet mai întâiu așează cărțile de rugăcini la câte un colț pitit al vitrinelor și la urmă, fiindcă nu le cumpără nimeni le așează în raftul unde sunt puse cărțile necăutate și uitate. Să goliți acest raft trist dragi fetițe pentru binele sufletelor voastre și să vă împodobiți aceste cărți de rugăcini, bătându-le colțurile în aramă, argint ori aur pe cât vă sunt de dragi. Ce surprindere ar fi pentru preoții noștri, când la cununia voastră le-ați așeza aceste cărți de rugăcini lângă cruce și evanghelie ca pe tot atâtea mărturiile ale frumseții sufletelor voastre. Nu ar trebui nimeni să vă laude fiindcă cărțile de rugăcini v'ar aduce cele mai frumoase laude. Faceți acest lucru vă rog și atunci veți dobândi har și ajutor dela Maica Domnului precum a dobândit fetița despre care vă povestesc de încheiere.

„O biată fetiță era oarbă de un ochiu și din cauza aceasta era veșnic supărată și nenorocită. Într-o bună zi mamă-sa cu lacrimi în ochi i-a zis: Du-te și te roagă la Maica Domnului ca să-ți recaptești vederea ochiului. Și fetița s'a rugat Maicei Domnului cu multe lacrimi ca să-l redea ochiul pierdut și Maica Domnului i-a făcut acest dar“.

Voi dragi fetițe poate aveți amândoi ochii sănătoși și totuși nu vedeți de multeori aceeace ați trebui să vedeți. Duceți-vă la Maica Domnului în toată ziua și vă rugați să vă deie vederea adevărată, vederea tainică, care duce la noroc și bine.

Rugați-vă, ca Maica Domnului să vă deie acea frumusețe adevărată a sufletului și a trupului, pe care cosmeticurile din lume nu vi le poate da nici odată.

Elena Dr. Cioroianu
protopopeasă.

Cercul cultural învățătoresc din Mustești.

Duminecă în 3 Iunie a. c. învățătorii din circumscripția Almaș din jud. Arad au ținut un cerc cultural în comuna Mustești cu următorul program: Serviciu divin. La priceasnă a predicat părintele A. Roman despre lupta contra viciului beției. A urmat apoi la școală ședința intimă învățătorescă cu lecție practică predată de A. Roman, preot învățător în loc. Lecția a fost bine pregătită, declarându-se de foarte bine succasă. A urmat dizertația dlui Stepici, învățător în Cil despre Analiza sufletului. Lucrarea a fost ascultată cu mult interes și răsplătită cu aplauze. La orele 2 d. a. s'a desfășurat bogatul program popular bine ales de inv. locului A. Roman, stârnind admirație. Modestul învățător a instruit o fetiță de școală Șonțu Cornelia de 14 ani să cânte solo mult frumoasele „Doine românești“. Acest fapt a produs o vie satisfacție sufletească prin vocea sa foarte plăcută, convingându-se toți că nu trebuiesc ascunse valorile și talentele dela țară. Dintre învățătorii au vorbit Dl. Galdău din Dieci despre „Neamul românesc“. După un program variat de aproape 2 ore ședința festivă se încheie, iar lumea adunată și de prin satele vecine a rămas mulțumită, apreciind munca ce o depun învățătorii dela țară pentru îndeplinirea datoriilor școlare și extrașcolare.

Cronicar.

INFORMAȚIUNI.

Decorație. Dl Iacob Toma Conducătorul Compactoriei Diecezane din Arad a fost decorat cu Meritul Industrial și comercial clasa III-a pentru munca apreciabilă depusă în branșa de compactor.

Licitație minuendă.

Consiliul parohial ort. rom. din Șiria publică concurs de licitațiune minuendă pentru întreprinderea lucrărilor de construirea unei case.

Ofertele închise se vor înainta la oficiul parohial ort. rom. din Șiria până la 30 Iunie 1934.

Licitația se va ține Duminecă 1 Iulie 1934 orele 10 a. m.

Planul, devizul și condițiile de licitațiune se pot vedea la Oficiul parohial în orele oficioase.

Consiliul parohial.

Cetiți și răspândiți:

»Biserica și Școala«

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei Tomești cu filia Strâmba care de prezent este administrată de adm. păr. Toma N. Florea, cu convocare la rezoluția Ven. Cons. Eparh. Nr. 3848/1934 se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela apariția în „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Birul legal.
2. Stolele legale.
3. Intregirea de salar dela Stat.

Parohia este de cl. III. (treia)

Casă parohială nu este. De locuință în parohie se va îngriji alesul paroh. Cel ales va avea să achite toate impozitele după beneficiul său în parohie, să predice regulat și să catehizeze elevii dela școala primară din Tomești.

Recurenții în termenul concursului își vor înainta oficiului protopopesc din Hălmagiu cererile, adresate consiliului parohial din Tomești-Strâmba; apoi ținând seamă de prevederile §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare în bisericile din parohie și filiale spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratoric.

Tomești la 31 Mai 1934.

Pr. (ss) *Toma N. Florea* (ss) *Iosif Oncu.*
preș. cons. par. notarul cons. par.

În înțelegere cu; (ss) Ștefan Bogdan, protopop.

1—3

Conform rezoluției Ven. Cons. Eparhial Nr. 3363/934 pentru îndeplinirea parohiei Joia-Mare protopopiatul Buteni, se publică concurs cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt următoarele:

1. Usufructul sesiunii parohiale în extensiune de 8 jug. cadast. pământ arabil.
2. Locuință se va da noului ales preot în fosta locuință a școalei confesionale, cu două intravilane parohiale.
3. Stolele legale.
4. Birul se ia în concurs din oficiu.
5. Intregirea de salar dela Stat pe care comuna bis. nu o garantează.

Parohia este de cl. III (treia) deci dela recurenți se cere calificarea corespunzătoare.

Preotul va servi și va predica regulat la serviciile divine din Duminică și sărbători. Va îndeplini toate funcțiile din parohie și va purta agendele ofiului parohial.

Va catehiza regulat la școala primară din loc fără remunerație dela parohie. Va suporta și va plăti toate impozitele după întreg beneficiul parohial.

Cel ce dorește a recurge la această parohie se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică în termenul concursului spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric. Cererile însoțite cu anexele necesare adresate Consiliului parohial din comuna Joia-Mare, se vor înainta oficiului protopopesc biteral ort. rom. din Buteni.

Consiliul parohial din Joia-Mare.

În înțelegere cu Ștefan R. Lungu.

3—3

Conform rezoluției Ven. Cons. Eparhial ort. rom. din Arad Nr. 2290/1934, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul Eparhial — „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei I. din Măderat, devenită vacantă — prin demisionarea parohului Constantin Istrate. Venitele parohiei sunt:

1. Folosința sesiunii parohiale, în extensiunea ei de 32 Jug. cad. și casa parohială Nr. 33 cu intravilan
2. Stolele legale și birul legal,
3. Intregirea dotației preoțești dela stat, pe care parohia nu o asigură, Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul său preoțesc și va catehiza elevii școalei primare din loc, fără nici o altă remunerație dela comuna bisericească. Parohia este de clasa I. (prima).

La concurs se admit numai reflectanți cu calificarea de clasa I. (prima). Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare și adresate consiliului parohial ort. rom. Măderat se vor înainta în termenul concursului oficiului protopopesc ort. rom. Șiria, Jud. Arad. Iar concurenții cf. paragrafului 33 al regulamentului pentru parohii, se vor prezenta în Sfânta Biserică din Măderat, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric.

CONSILIUL PAROHIAL.

În înțelegere cu *Aurel Adamovici* prot. 3—3

Conform rezoluției Consiliului eparhial Arad No. 135 | 934 pentru îndeplinirea postului de capelan temporar cu drept de succesiune pe lângă preotul Ioan Popovici din Volvodeni protopopiatul Ineu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Biserica și Școala.

Venitele împreună cu acest post sunt următoarele:

1. Usufructul integral al sesiunii parohiale, constatătoare din 32 jughere, dintre cari 19 prin re-forma agară.
2. Stolele legale în întregime.
3. Birul din fundațiunea Preot Ioan Popovici, conform actului fundațional aprobat de Ven. Consiliul eparhial cu Nr. 2013 | 1927.
4. De locuință se va îngriji alesul până la repararea casei parohiale.

Capelanul va servi și va predica regulat la serviciile divine în Duminică și sărbători.

Va îndeplini toate funcțiile din parohie.

Conducerea oficiului parohial până la alte dispoziții și-o rezervă pentru sine parohul.

Va catehiza la școala primară din loc fără altă remunerație dela parohie.

Va suporta și plăti toate impozitele după sesiune și după întreg beneficiul parohial pe care îl are afară de echivalent.

Parohia este de clasa III-a (a treia).

Cel ce dorește a reflecta la acest post, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică din Volvodeni spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratoric.

Cererile ajustate regulamentar, adresate Consiliului parohial din Volvodeni se vor înainta oficiului protopopesc din Ineu.

Volvodeni, din ședința Consiliului parohial ținută la 23 Aprilie 1934.

În înțelegere cu *Mihal Cosma* protopop.

3—3

